

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sivistystoimialan toiminnot ovat pitkälti lakisäätteisiä, joten lainsäädäntö asettaa omat vaatimuksensa toiminnan ja sen valvonnan järjestämisessä. Erilaiset kaupungin päättämät säännöt ohjaavat hallinnon toimintoja ja niissä noudatettavia menettelytapoja. Hallintosäännössä määritellään toimielinten mm. sivistyslautakunnan vastuut, päättävalta sekä asioiden käsittelystä toimielimissä. Lisäksi hallintosäännössä määritellään vastuut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä. Sivistystoimialan toimintasäännössä on määritelty viranhaltijoiden päätöksenteon toimivalta. Toimintasääntöä päivitetään tarpeen mukaan. Vastuu säännösten, määräysten ja päätösten noudattamisesta ja niistä tiedottamisesta henkilökunnalle on toimialan yksiköiden ja perusyksiköiden johtavilla viranhaltijoilla ja esimiehillä. Asioista tiedottamisella on myös tärkeä osuus toiminnan ohjauksessa ja sisäisen valvonnan toteutumisessa. Taloushallintoa ohjaavat omat ohjeistuksensa, joita noudatetaan (mm. hankintaohjeet sekä talousarvioon ja sen täytäntöönpanoon sekä talouden ja toiminnan raportointiin liittyvät ohjeet. Talouden ja toiminnan tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan säännöllisesti kuukausittain lautakunnalle, kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle. Laajemmat toiminnan ja talouden raportoinnit toteutetaan neljännesvuosittain. Kirjaus- ja kokousaikatauluista johtuen lautakuntatason raportointiin saattaa tulla toisinaan viiveitä.

Kaupungin vakuutukset kilpailutettiin vuoden 2021 aikana. Sivistystoimialan vakuutukset ovat ajantasalla ja vakuuttamistarpeita käydään säännöllisesti läpi. Kaupungin tasolla vakuutusohjeistusta ja –neuvontatilaisuuksia järjestetään säännöllisesti. Sivistystoimialalla on nimetty omat vakuutusasioiden yhteyshenkilöt.

Toimialan riskiryhmä koordinoi riskien arviointi- ja hallintatyötä. Työryhmän tehtävänä on toimialakohtaisten riskien arviointien laatiminen sekä riskeistä raportointi sekä jatkuvasti tapahtuva keskeisimpien riskien käsittely. Toimialan riskiryhmä kokoontui kaksi kertaa vuoden 2021 aikana. Työryhmä kävi kokouksissa läpi toimialan riskianalyysin ja se päivitettiin tarvittavilta osin. Opetusyksikkö järjesti rehtoreille kriisiviestintäharjoituksen. Sivistystoimialalla toiminnan riskien arviointi on jalkautettu myös perusyksikötasolle ja riskien arviointi ja hallinta on esimiesten vastuulla. Jokaisessa yksikössä tehdään työturvallisuuteen liittyvien riskien toteutumisen sekä arvioinnin seuranta ja raportointia. Uusi työturvallisuuden hallintajärjestelmä Safety Manager otettiin syksyllä 2021 käyttöön. Kouluille tullaan tekemään yhteinen turvallisuuskansio Safety Manager- järjestelmään ja koulut voivat siirtää sinne myös omia turvallisuuskansioitaan sähköiseen muotoon.

Henkilöstön työssä jaksamiseen ja jatkamiseen on kiinnitetty erityistä huomiota painottamalla varhaisen tuen keskustelujen merkitystä esimiestyössä, mutta keskustelujen käyminen sekä

kokonaisuuden seuranta johtoryhmätasolla on osoittautunut hankalaksi järjestelmän toimintaan liittyvien syiden johdosta.

Merkittävänä riskinä sivistystoimialalla on osaavan henkilöstön saannin turvaaminen. Henkilöstön saatavuuden ja osaamisen turvaamiseksi on tehty henkilöstö- ja koulutussuunnitelmat, jotka päivitetään säännöllisesti. Koronapandemia on entisestään vaikeuttanut henkilöstötilannetta.

Vuonna 2021 erityisenä riskinä sivistystoimialan toiminnalle oli koronapandemia. Valtion ja alueellisten viranomaisten rajoituksia ja suosituksia pantiin täytäntöön. Nämä johtivat mm. 7.-9. luokkien ja lukion etäopetuksen käyttöönottoon kevätkaudella, liikunta- ja kulttuuritilojen sulkemisiin ja asiakasmäärien rajoituksiin, iltapäivätoiminnan asiakasmaksujen huojennuksiin sekä yleisemminkin normaalin toiminnan rajoitustoimenpiteisiin. Tilanne on aiheuttanut paljon ylimääräistä työtä sekä hallinnossa että varsinaisessa toiminnassa. Myös valtion ja aluehallintoviraston koronarajoitusten tulkinvaraisuus on aiheuttanut käytännön toiminnassa ongelmia. Tästä on aiheutunut henkilöstölle myös henkistä kuormittumista. Koronasta on sivistystoimialan toiminnan kannalta selvitty edelleen suhteellisen hyvin. Talouteen pandemia on vaikuttanut lisääntyneinä kustannuksina mm. maskien, suoja-asujen ja puhdistusaine- ja tarvikkehankintojen muodossa sekä kasvaneina työterveyshuollon kustannuksina mm. koronatestausten vuoksi. Poikkeustilanne jatkuu edelleen.

Organisaatioturvallisuuteen liittyen perusyksikköjen, koulujen ja päiväkotien pelastus- ja turvallisuussuunnitelmat tarkistetaan ja päivitetään säännöllisesti. Esimiehille järjestetään säännöllisesti turvallisuuteen liittyvää koulutusta. Kriisitilanteisiin on varauduttu kouluttamalla esimiehiä mm. kriisiviestintään.

Toiminnan ja omaisuuden turvaamiseksi on varauduttu riittäväillä vakuutuksilla. Lisäksi irtain omaisuus on vakuutettu kaupungin vahinkorahastossa.

Esa Kohtamäki
toimialajohtaja